

tvornicama ulja prerađuje se na visokoj temperaturi, nema uopće vitamina, riba ju teško probavlja i slabo iskorišćuje. Naprotiv kukuruz sadrži vitamine, i riba ga lako probavlja i racionalno iskorišćuje.

Tokom uzgoja ribe dnevno se bacaju u vodu na hranilištima ribnjaka deseci vagona kukuruza. Svaka kategorija ribe, koja se odijeljeno sortirana drži u zasebnim ribnjacima prima tačno po planu prihranjivanja predviđene dnevne obroke hrane brižno pripremljene mljevenjem i kvašenjem. Gotovo svaki posjetnik ribnjaka sumljivo gleda, na prvi pogled, rasipno gazdovanje bacanjem kukuruza u vodu, a uvjeravanje da je sva riba pod vodom izbrojena, i prima svakoga dana svoj određeni obrok hrane čini mu se nevjerojatnim. Pa ipak je sva u vodi nevidljiva riba za ribnjačara vidljiva pod stalnom kontrolom. Dnevno se pretražuju kolcima označena hranilišta, da ne bi ostala pod vodom neutrošena hrana. Svakih petnaest dana običu se svi ribnjaci, da bi se pokusnim ribolovom ustanovio porast ribe, a kvantitativnim mjerenjem planktona i zalihe prirodne hrane u vodi. Kontrola uzgoja ribe pokusnim ribolovom omogućuje ribnjačaru, da stalno prati sve faze uzgoja i tova ribe, te ustanovi kako je riba iskoristila prirodnu hranu i do-

pravani kukuruz. I na osnovu toga donosi odluku o povećanom ili smanjenom obroku hrane za svaki pojedini ribnjak, a sve u predviđanju konačnog rentabilnog dovršenja uzgoja ribe.

Bez obzira na vanjsku i unutarnju situaciju u pogledu dobave potrebnih količina riblje hrane uzev u obzir da su ribnjaci u NRH kao državna poduzeća republikanskog značaja od 1945. do 1950. godine uzgojila blizu 10.000 tona slatkovodne ribe, ostati će ribnjaci i dalje važni producenti jeftine i masovne mesne hrane za domaće i inostrano tržište. Ribnjaci su u prvim danima oslobođenja omogućili obnovu Oslobođenja stočnoga fonda, a u teškoj situaciji ishrane mesom snabdjeli pučanstvo u većim gradovima i industrijskim centrima svježom ribom.

Prošla sušna godina napose je u teško stanje stavila ishranu zemlje, a i zalihe kukuruza osjetljivo su smanjene. Ali za uzgoj ribe do sada je već osigurano i na ribnjacima uskladišteno 50% od potrebne planom predviđene količine kukuruza. Pored toga u izgled su stavljene i druge vrste hrane uporabive kod uzgoja ribe, tako da kriza u ishrani ne će vidno utjecati na puni kapacitet uzgoja ribe u 1951. godini.

FIJAN ing. NIKOLA

RIBARSKE ZADRUGE U OSJEČKOJ OBLASTI

Osijek, 18. II. 1951. — U okviru Petogodišnjeg plana slatkovodno ribarstvo obuhvaća jednu veoma važnu granu naše privrede koja je povezana s interesima širokih narodnih masa. Slatkovodno ribarstvo s jedne strane omogućava prehranu stanovništva, a s druge ono daje važan izvozni artikl koji na međunarodnom tržištu zauzima vidno mjesto. Ono ujedno predstavlja važno polje rada u narodnoj privredi, jer se sa skrom-

nim sredstvima i razmjerno malo radne snage mogu koristiti prirodna bogatstva naših rijeka i umjetnih jezera. Time se omogućava prehrana stanovništva i čuvanje stočnog fonda.

Pored državnog sektora iskorištavanja nizinskih voda (ribnjačarstva), jak je i zadružni sektor, naročito u Osječkoj oblasti. Međutim koliko je god imao vidnih uspjeha državni sektor slatkovodnog ribarstva, toliko je zadružni sek-

tor od svog osnutka imao niz organizacionih slabosti koje su došle kao posljedica slabog angažiranja i rukovođenja ribarskim zadrugama. Zbog toga je potrebno osvrnuti se na neke najvažnije momente zadružnog sektora ribarstva u Osječkoj oblasti.

Od privatnog do kolektivnog ribarskog alata

Nakon rata ostalo je malo sačuvano ribarskog alata. Ona nekolicina ribara u prvim danima ribarenja nakon oslobođenja, bila je prisiljena pozajmljivati alat od ribara, koji su ga i ranije imali u svrhu iznajmljivanja. Tako su ribari znatne količine ulovljene ribe morali predavati ovim spekulativcima, koji su videći da im se približava kraj eksploatacije malih ribara, prvi ušli u zadruge i tu pokušali voditi glavnu riječ. Međutim ljudi i vrijeme su ih postepeno likvidirali. Državni sektor privrede putem poduzeća »Šaran« stavi je ribarima Osječke oblasti milijunske vrijednosti ribarskog alata i pribora na raspolaganje i ribari su sve više jačali svoje zadruge. Ribarenje na rijekama Dravi i Dunavu postalo je sve intenzivnije i već 1948. godine ribarske zadruge predaju za prehranu stanovništva 111.188 kg slatkovodne ribe.

Ali zadružnom ribarstvu nije pružena dovoljna pomoć i ono je likvidirajući zaostatke kapitalističkog shvatanja nekolicine svojih članova i nabavljajući osnovna sredstva za rad, propustilo priliku da se organizaciono sredi. Tako su s jedne strane ležali uspjesi ulova, nabavke materijalnih sredstava za rad, izgradnja nasipa i podizanje prestora, a s druge strane su ribarske zadruge dozvoljavale da im se zadrugari bave spekulacijom i prodajom ribe u švercu. Pri tome nije bilo nikakve kontrole ni od strane viših privrednih foruma.

Upravo zbog toga što ribarske zadruge nisu bile shvaćene kao i ostale za-

družne organizacije, one su bile prepuštene same sebi. Promjena u njihovu radu nije se osjećala ni onda kada su ribarske zadruge izdvojene iz Glavnog zadružnog saveza i prešle u resor Ministarstva poljoprivrede. To se je naročito osjetilo na području Osječke oblasti. Ribarska zadruga u Erdutu bila je nekoliko puta vrlo dobro organizaciono sredena, ali ona nije bila dovoljno jaka da ukaže višim forumima, konkretno kotarskom savezu poljoprivrednih zadruga, referentu za ribarstvo ili otkupnom poduzeću »Šaran«, da će stalna reorganizacija onemogućiti njen razvoj i jačanje. Održan je niz konferencija i sastanaka članova ribarskih zadruga na području Osječke oblasti, a da se stanje nije popravilo već slabilo. Tu se je jednom željelo da se zadružni sektor ribarstva ukine, drugom prilikom da se sastave zadružne brigade, onda je osnovano državno poduzeće s ribarskim brigadama, data zabrana prodaje ribarskog materijala i alata u vrijeme najveće potražnje, željelo se ribarske zadruge uključiti u seljačke radne zadruge, u vrijeme ribolova ribari su se upućivali na šumske radove i tako dalje. Sve je to prouzrokovalo odvratanje ribara s glavnog zadatka, i omogućilo rad izvjesnih spekulantskih elemenata. Tim nedostacima dolaze svakako u radu ribarskih zadruga i grješke u otkupu, koje su u 1949. godini prouzrokovale štetu na uštrb ribara u iznosu od 500.000 dinara u bonovima za vezanu trgovinu.

Zašto pada ulov i predaja ribe

Godine 1948. predale su ribarske zadruge na Osječkoj oblasti u fond garantiranog snabdijevanja 111.188 kg ribe, 1949. godine 86.138 kg, a 1950. godine svega 32.217 kilograma. Najbogatiji mjesec ulova u 1949. godini bio je listopad sa 19.423 kg ribe, a u 1950. godini svibanj sa 5.511 kg. U 1949. godini ni u jednom mjesecu nije ulov bio manji

od 2.500 kg (tri mjeseca preko 10.000 kg, četiri preko 7.000 kg), a u 1950. godini bilo je mjeseci sa ispod 300 kg (prosinao) i ispod 800 kg (veljača). Osim travnja i svibnja kada je bilo predano preko 5.000 kg svi su ostali mjeseci bili sa 1.000—2.000 kg ribe. Siječanj 1951. godine dao je svega 370 kg ribe sa zadrugnog sektora slatkovođnog ribarstva.

Ova statistika pokazuje, da su ribarske zadruge osim objektivnih poteškoća pokazale i izvjesnu odsutnost osjećaja odgovornosti za izvršenje zadataka. Ako ulov iz godine u godinu opada onda treba tražiti na ozbiljniji način uzrocnike ovog opadanja, a ne stihijski čekati da se ulov sam od sebe popravi.

Dođjela ribolovnog područja

Konferencija koja je nedavno održana u Povjereništvu poljoprivrede KNO-a Osijek pokazuje, da su se viši privredni faktori počeli ozbiljnije baviti problematikom slatkovođnog ribarstva. Na toj konferenciji riješeno je jedno od najvažnijih pitanja, a to je dođjela ribolovnog područja. Dosada je bilo tako, da su se ribarske zadruge izgovarale, da bi one dale mnogo bolje rezultate ulova, da im se poveća ribolovno područje. One su u tuđim ribolovnim područjima uvijek nalazile izgovore za nedovoljno iskorištavanje, dok u svojim vlastitim nisu ni upola koristile postojeće mogućnosti. Zanimivo je istaći, da je najbolje rezultate ulova u prošle godini upravo dala Ribarska zadruga Osijek III. koja je imala maleno ribolovno područje, ali ga je savjesno koristila i svoj plan ulova ne samo izvršila već i premašila, a što nije bio slučaj kod ostalih ribarskih zadruga. Sada je svakoj ribarskoj zadrugi dato dovoljno vode i ako se one huđu intenzivno bavile ribarstvom ne samo da će si osigurati dovoljno financijskih sredstava za rad, već će i prehrani naroda dati obilan dopri-

nos. U ovoj se godini ne bi smjelo dogoditi kao u prošloj da su zadruge Osječkog kotara dale jedva 1 vagon ribe, a bile su u stanju da dadu najmanje pet vagona.

Plan otkupa i cijene

Koliko su god raniji planovi otkupa ribe u Osječkoj oblasti bili nerealni i neostvarivi uslijed slabog organizacijskog učvršćenja ribarskih zadruga, njihova nezalaganja, slabog alata i slabe vode, ipak je ovogodišnji plan otkupa realan i donesen na zajedničkom sastanku odlučujućih faktora. Nakon što su po ribarima prihvaćene postavljene norme dnevnog ulova ribe (na Dunavu 3 i po kg, a Dravi 3 kg dnevno), ribarske su zadruge uzele obaveze da 60% ulova predaju državnim otkupnim poduzećima, a ostatak od 40% služi im na slobodno raspolaganje. Plan otkupa moguće je u ovoj godini dva i tri puta premašiti, jer će ribaru stajati na raspolaganje 20 dana u mjesecu da preda 60 kg ribe, dok će ostalih 10 dana moći utrošiti za skupne ribolove, izradu ribarskog alata, kišno vrijeme i odmor. Zaključeno je na satanku ribarskih zadruga Osječke oblasti, da se bez daljnega iz svake ribarske zadruge isključi onaj ribar koji kroz tri mjeseca ne ispunji postavljenu normu ulova. To znači, da će ribarske zadruge samo na području Osječkog kotara dati 8 i po vagona ribe za garantirano snabdijevanje. Za šezdeset posto ulova ribari će dobiti određene cijene i bonove, dok će ostalu količinu ribe zadrugari moći putem svoje zadruge iznositi na slobodno tržište uz znatno više cijene.

Po višim komercijalnim cijenama ribarskim se zadrugama plaća 51 dinar po kg šarana, 74 din za kg kečige, 69 din za kg smuđa, 63 din za kg soma, 40 din za kg miješane ribe I, 32 din za kg miješane ribe II, i 23 din za kg sitne bjelice. Po vezanim cijenama ribari do-

bivaju za kg šarana 23 din, kečige 38 din, smuđa 33 din, soma 31 din, miješane I. 17 din, miješane II. 11 i po din i sitnu bjelicu 9 dinara uz isti broj bonova. U slobodnoj prodaji zadruga dobivaju tri puta više.

*U čemu leži uspjeh
Ribarske zadruge Osijek*

Ribarska zadruga Osijek Donji grad postigla je dosada najbolje rezultate u savjesnom ispunjenju plana u cijeloj Osječkoj oblasti. To je na oko mala zadruga sa svega 8 ribara, ali koje su ribari stalno na vodi. Oni rade redovito i zadovoljni su s malim ulovima, jer rade na otvorenoj Dravi gdje nema poplavnih terena, rukavaca ili vode gdje se riba najviše zadržava. Svakoga dana u Ribarskoj zadruzi Osijek vrši se raspored zadrugara na rad, oni redovito predaju ulovljenu ribu za garantiranu opskrbu i financijski jačaju svoju zadrugu. U relativno kratko vrijeme ova

je zadruga nabavila 5 novih ribarskih čamaca iz Apatina i 2 čamca zvani »laptaš« od kojih svaki stoji 16.000 dinara. I ne samo što iskorištava vodu ova ribarska zadruga će vršiti i poribljivanje vode uglavnom ikrom smuđa i soma.

Vrijednost ribarskog alata svake od ribarskih zadruga u Osječkoj oblasti iznosi najmanje pola milijuna dinara. One raspolazu dovoljnim ribolovnim područjem, uređene su otkupne cijene ribe, zakonom zagaranirana prava ribara i prema tome postoje svi uvjeti za bogat ribolov u ovoj godini. Ribari će izvršiti sve svoje obaveze u ovoj godini i tako stati u red ostalih naših trudbenika boraca za socijalizam, svijesni, da od njihova rada ovisi prehrana stanovništva. Na tom će putu Narodna vlast uložiti kao i dosada sve svoje snage za što efikasniju pomoć slatkovodnom ribarstvu naročito u ribarskim zadrugama.

BOŽO PLEVNİK

IZGRADNJA MRIJESTILIŠTA U NR CRNOJ GORI

Narodna republika Crna Gora raspolaze sa velikim vodenim površinama, koje skupa sačinjavaju ogromno prirodno bogatstvo. Veći dio ovih voda jesu salmonidske vode u kojima odlično uspijeva pastrmka, mladica, lipljan i druge plemenite ribe.

Tokom drugog svjetskog rata, kao i poslije oslobođenja, u našim otvorenim vodama uništena je veća količina ribe u tolikoj mjeri, da su danas mnoge od tih voda osiromašile u ribljem fondu, ili su pak naseljene bezvrijednom divljom ribom. Značajno je spomenuti, da su naše rijeke, i to donji i gornji tok Zete, zatim Morača, Tara i mnoge druge, a naročito neka visinska jezera — jako siromašni sa salmonidima — pastrmkom. Da bi se poboljšalo stanje ribarstva u

tim vodama samim prirodnim razmnožavanjem plemenitih riba, značilo bi čekati još vrlo dugo. Prema tome, za brzo poboljšanje takovog stanja, preduzeto je niz mjera za unapređenje ribarstva u otvorenim vodama, a jedna od takovih najneophodnijih mjera jeste izgradnja mrijestilišta, kako bi se na umjetni način proizvela veća količina mlađa za poribljavanje.

U toku prošle godine u našoj republici bila su u gradnji dva mrijestilišta za proizvodnju pastrmskog mlađa, od kojih je jedno pušteno u pogon i to ono na Vreću Vidrovana kod Nikšića, dok će drugo mrijestilište, koje se nalazi u izgradnji, biti gotovo u toku ove godine. Kapacitet mrijestilišta na Vidrovanu za sada iznosi 250.000 komada ikre.